

Transkribering: BAKOM BOKHYLLAN Podd #8 – Julspecial: Bakåt och framåt

-Bakom bokhyllan.

Anslag, blandade röster:

-Det är ju ett tips att inte varje dag fortsätter att vara en pluggdag även om man har saker som ska lämnas in. Så att planera för det och planera lite paus.

-Vad som händer i livet handlar väldigt mycket om tillfälligheter som man ska liksom inte haka upp sig på ett betyg men någonting kan jag säga med facit i hand: Det löser sig.

-Jag tror det absolut viktigaste som har hänt under 2018 är att Sverige sa upp avtalet med Elsevier eftersom vi inte accepterade avtalet som det ser ut för vi kunde inte se att det leder mot en hållbar lösning för Open Access.

Musik

-Det hade ju varit jättehärligt om någon hade sagt till en precis innan man äntrar den här världen att plugga, plugga vad du vill och hur mycket du vill för det är aldrig i onödan. Det ena leder många gånger till det andra så genom att äntra universitetsvärlden så kan andra dörrar öppnas.

Pgm-ledare:

Det där var Amin Kadir som var med i de första avsnitten av Bakom bokhyllan. Vi ska återvända till henne mot slutet av programmet, fd julavsnittet av Stockholms universitetsbiblioteks podd Bakom bokhyllan så ska vi gå tillbaka till ett par av höstens program och återigen träffa några av gästerna.

Först ska vi till Studenthuset och träffa Studie- och språkverkstaden.

Så här lät det i avsnitt 3 när Urban Göranson träffade John Arvidsson och fick tips om bra studietekniker.

John Arvidsson:

Vi arbetar då med att förbättra studenternas akademiska skrivande och studieteknik och vi märker att de här går ihop väldigt mycket.

Musik

Reporter:

Till Studie- och språkverkstaden på Stockholms universitet där John Arvidsson jobbar som pedagog kommer runt 1000 studenter årligen för att få personlig hjälp med sitt akademiska skrivande och studieteknik.

Anledningarna är många men kortfattat specifikt handlar det ofta om att studenten behöver bättra på sin planering och läsning. Men John, hur läser man effektivt då?

John Arvidsson:

Ja, då handlar om att man behöver vara medveten om att man ska läsa på olika sätt beroende på vad man vill ha ut av det man läser. Vi brukar rekommendera att man börjar med att skapa sig någon slags överblick över det man ska läsa och funderar på varför man läser det. Den här blicken kan man få genom att en sådan enkel sak som att läsa på baksidan om det är en bok, man kan titta innehållsförteckning och se vilka delar som ingår. För att om man dyker in på sida ett och tänker att man ska läsa sida ett till trehundra i ett svep så gör man sig själv en otjänst. För oftast så har man någon slags för förståelse för det man ska läsa. För att har man valt att utbilda sig till någonting så har man förhoppningsvis ett intresse av den utbildningen och då finns det lite småsaker som man redan kan. Om man då tar sig tiden att bilda sig en uppfattning om vad det är man ska läsa då kommer man att märka, att just det men det här och det här känner jag igen. Då har man aktiverat sin förståelse.

Och sen är det väldigt viktigt också att, det låter kanske lite simpelt, men se till att man förstår.

Att inte bara hoppa över. Ja, men det här förstod inte riktigt men det kanske löser sig sen, utan att då får man gå tillbaka. Jag tycker också det väldigt bra att man sammanfattar det man har läst, själv. Så man kan läsa en sida eller två eller tre sidor sedan slår man ihop sin bok och så skriver man en eller två meningar där man sammanfattar vad man har läst.

Om man kan göra det är det ett väldigt bra kvitto på att man faktiskt har förstått. Om man inte kan göra det är det ett kvitto på att man behöver gå och läsa igen.

Så om man med effektivt menar verkligen förstå då är det så man gör för att för att läsa effektivt.

Pgm-ledare:

Ja, det där är ju utmärkta tips men under jul och nyår är det kanske är svårt att plugga.

Man är hemma, äter gröt och universitetet känns långt borta. Men sedan kommer ju januari och för många är det då inlämnings- och tentaperioder. Jag har därför träffat Karin Dahl som är pedagog på Studie- och språkverkstaden för att prata om hur man kan balansera julleddigheten med tentaplugg.

Karin Dahl:

Ja, det är ju lite olika om man har mycket att jobba med som ska in i januari eller om man kan ta lite paus. Det är ju bra att göra det faktiskt. Ta lite paus och låta tankarna på studierna kanske vila lite grann från studierna tror jag är bra. Även när man skriver brukar det vara bra för att man kommer faktiskt på saker under tiden man vilar ifrån skrivandet.

Pgm-ledare:

Om man då är en av de om studenterna som har väldigt mycket att göra, man kanske har både tenta och omtenta eller något sånt. Har du några råd för den studenten? Hur mycket ska man tänka kring ledighet och plugg?

Karin Dahl:

Ja, först måste man ju fatta ett beslut om man kan klara två inläsningar samtidigt och om man tycker att man kan det. Då är mitt råd att man avgränsar tiden ordentligt så att man arbetar med den ena tentan vid vissa tillfällen och den andra vid andra tillfällen som man inte blandar ihop det.

Och sen så tror jag även där att man behöver få tid för vila så att man orkar när man väl ska göra tentorna.

Pgm-ledare:

Om man tänker att man har nu lite extra tid och har läst lite böcker och så där kan man också fundera liksom på någon slags årsplanering eller är det möjligt att börja liksom fundera på liksom vårterminen redan nu?

Karin Dahl:

Vi brukar ju säga att det är bra att göra en översiktsplanering. Det kan ju vara svårt om man inte riktigt vet hur nästa termin är upplagd, hur kurserna är upplagda.

Men det man kan börja titta på är ju, plocka fram en terminsplanering och titta på det som man har kontroll över tänk jag.

Vad är det som man vill göra och behöver göra, annat?

Så att man får en översikt av hur mycket tid man har. Man kanske har lite extrajobb, någon resa och så.

Sedan vet jag inte. Perioderna brukar ju ligga ute. De olika kursperioderna som man kan ju tänka att det blir tentor i slutet av varje kursdel.

Pgm-ledare:

Många skriver också sin första uppsats under våren. Är det någonting som man ska börja fundera på nu eller när är det är dags att börja tänka på den grejen.

Karin Dahl:

Man kan ju alltid börja leta lite litteratur och så om man vet ett ämne som man är intresserad av. Inventera hur mycket det är och så. Att börja tänka ut sin skrivprocess kanske.

När man behöver vara klar, om man vet det redan nu, att tänka baklänges brukar vi säga. När vill jag vara klar med innehållet så att jag kan börja jobba med formen och så.

Om man är skrivande student så kommer vi att ha aktiviteter för bland annat skrivretat som vi planerar för längre fram i vår. Kan vara spännande att gå på och se om man får en skjuts i skrivandet.

Musik

Trailer:

Bakom bokhyllan, allt utom boktips.

Pgm-ledare:

Något som varit i fokus inom universitetsvärlden under 2018 är öppen vetenskap.

Alltså den rörelse som arbetar för att offentligt finansierad forskning ska vara fritt tillgänglig för både allmänhet såväl som för forskningssamhället.

I Bakom bokhyllan har vi två avsnitt som handlar om öppen vetenskap. Det senaste avsnittet, nummer 7, och avsnitt nummer 5 och från det ska vi lyssna på när Julia Milder träffade Wilhelm Widmark.

Wilhelm Widmark:

Bibliotekets främsta uppgift har alltid varit informationsförsörjningen att förse forskare och studenter med litteratur.

Om vi ändrar till ett öppet vetenskapssystem så måste biblioteket tänka om i hur vi arbetar med de här processerna.

Reporter:

Det här är Wilhelm Widmark, Stockholms universitets överbibliotekarie. Alltså högsta chefen för Universitetsbiblioteket.

Öppen vetenskap har varit ett stort fokus för biblioteket sedan han tillträdde som överbibliotekarie för 6 år sedan.

Det hänt mycket inom området bara under senaste året.

Wilhelm Widmark:

Ja, öppen vetenskap är ju ett väldigt brett paraplybegrepp egentligen. Det biblioteket har fokusera på först nu är ju att arbeta med Open Access till publikationer och öppen data, att hjälpa våra forskare att publicera öppet.

Pgm-ledare:

I somras sade alla svenska universitet upp avtalet med Elsevier. Ett av de absolut största vetenskapliga förlagen. En av anledningarna var skenande kostnader för prenumerationer men också en affärsmodell som är väldigt ogynnsam för universiteten. Julia Milder förklarar.

Reporter:

Det är universitetens forskare som gjort det vetenskapliga jobbet och skrivit artiklar. Sedan lämnar man över dem till förlagen utan någon ekonomisk ersättning.

Sedan är det andra forskare som granskar artiklarna och arbetar som redaktörer för tidskrifterna. Även de utan betalning från förlagen.

Efter det så köper biblioteken på universiteten tillbaka tillgången till de här artiklarna via höga prenumurationsavgifter eller licensavgifter för tidskrifterna. Även många av de artiklar som universitetets egna forskare har skrivit.

För allmänheten är de vetenskapliga resultaten, som är finansierad med offentliga medel, i många fall helt inlåsta bakom betalväggar.

Wilhelm Widmark:

Det är ett system som vi måste försöka ändra på.

Dels har förlagen en väldigt hög vinstmarginal.

Som är pengar som borde gå till forskning och inte till vinster i de kommersiella förlagen. Det är här då öppen vetenskap verkligen kommer in, att vi försöker ändra systemets att betala för publicering i stället för att betala för läsning. Det ger ju en mycket större samhällsnytta också för alla som både i hela världen som sitter utanför som inte kommer åt den här artiklarna nu för att det är väldigt höga kostnader.

Så det är både ett ideologiskt och ett ekonomiskt perspektiv. Grunden för forskningen är ju att man vill bli läst och att flera ska kunna bygga vidare på forskningen.

Som systemet är idag så kommer inte alla åt den forskning som bedrivs vid universiteten i världen.

Pgm-ledare:

Förutom Elsevier-avtalet var årets stora nyhet Plan S, EU:s plan för öppen vetenskap.

När jag träffar Wilhelm Widmark för att reflektera över 2018 så är det de två nyheterna som han lyfter fram.

Wilhelm Widmark:

Jag tror det absolut viktigaste som har hänt under 2018 är att Sverige sade upp avtalet med Elsevier eftersom vi inte accepterade avtalet som det ser ut. För vi kunde inte se att det ledet mot en hållbar lösning för Open access.

Det är den absolut viktigaste punkten vi har gjort nationellt. Sedan om vi ser internationellt, som bygger vidare på det här, är ju Plan S de tankarna som har kommit att försöka driva förlagen att flippa till Open access på ett strategiskt sett framåt.

Pgm-ledare:

Ja, implementeringen av Plan S och hur den påverkar förhandlingsläget för nya avtal gällande publicering lär bli ett av de stora ämnena under 2019.

Vill du veta mer om planer så kan du lyssna på sjunde avsnittet av Bakom bokhyllan.

Men det är inte bara Europa som är viktigt utan universitetsvärlden är global där forskare från hela världen konkurrerar om samma tjänster, söker samma bidrag och vill publiceras i samma tidskrifter.

Det är därför viktigt att forskare och universitet från hela världen engagerar sig i rörelsen för öppen vetenskap.

Wilhelm Widmark:

Vi hade ett möte i Berlin förra veckan där

världens alla kontinenter var med och faktiskt förespråkade en övergång till

Open Access. Och här kan vi se började komma ut dokument från Kina också, de har sagt till muntligt mellan Kina och Nordamerika kommer med och även andra forskningsnationer i andra världsdelar än Europa. Då kommer det bli en stark rörelse mot Open Access.

Pgm-ledare:

Om man tänker på vad man hoppas ska hända så är det kanske då att fler än utanför Europa också engagerar sig i det här med Open Access och Open Science.

Wilhelm Widmark:

Jag tror att de viktigaste, Europa har drivit det nu ganska länge, men att nu flera länder utanför Europa arbetar på det på ett sådant sätt tror jag är en stor nyckel för att vi ska kunna förändra förlagssystemet framåt eller systemet för vetenskaplig kommunikation.

Trailer:

Bakom bokhyllan, allt utom boktips.

Pgm-ledare:

Slutligen skall vi åter till Avin Kadir som Julia Milder åter träffade när hon var i slutet av sin utbildning på juristprogrammet .

Avin Kadir:

Ja, jag går ju det går ju min första specialkurs på utbildningen och med första specialkurs så betyder det att man snart är färdig. När jag träffar Avin Kadir en dag i slutet av maj och terminens sista tentor och uppsatser är snart inlämnande.

Reporter:

Vi sitter på en takterrass och blickar ut över naturreservatet som breder ut sig bakom campus. Avin är snart klar med näst sista terminen på juristprogrammet men före dess ska hon åka till Norge.

Avin Kadir:

På den här kursen är det en rättegångstävling helt enkelt som jag är med i.

Den är färdig om någon vecka så är det grand finale och då åker vi med mitt lag som jag tävlar med. Från Stockholms universitet åker vi till Oslo i Norge och ska möta andra lag från Sverige men också från Norden. Så nu är det prepp för liksom hela slanten. Vi håller på och förbereder oss och har rättegångspel och övningar nästan varje dag inför diverse olika jurister som coachar oss så att vi kan ta hem den här tävlingen.

Pgm-ledare:

Hur gick det då med juristtävlingen och hur ska det egentligen gå att sluta studera och i stället gå in i arbetslivet? Julia Milder har träffat Avin Kadir igen.

Reporter:

Sist när vi sågs skulle du till en rättegångstävling i Norge och det här var då i våras. Hur gick det?

Avin Kadir:

Kul att du frågar, det gick faktiskt inte bra. Det beror på hur man ser på det saken. Jag kan bara säga så mycket att vi vann inte. Vi vann inte tävlingen men jag personligen kan tycka att jag vann så mycket mer annat än första pris i den tävlingen. Det var en lagtävling så jag vann väldigt många bra erfarenheter av teamwork. Det vi gjorde i den tävlingen är inte över utan det som kommer efter den tävlingen är att man kommer med i något slags föreningsliv. Så vi som tävlade nu i våras vi kommer vara faddrar för nästkommande lag. Så de har tagit slut.

Reporter:

Jättebra erfarenhet. På tal om erfarenheter så är det ju så att du är ju faktiskt snart nästan klar med dina studier. Du har en termin kvar efter den här terminen.

Ja, det stämmer.

Om du skulle summera din studietid här på SU, finns det några saker som du kommer ha med dig från de här fyra och ett halvt åren?

Avin Kadir:

Oj, det är jättemycket som jag kommer ta med mig men jag kan rent spontant, kom jag på en sak som min lärare sa till mig på min andra termin, så här inte till mig utan till hela klassen. Juridik handlar inte om att ha rätt utan om att få rätt.

Det har jag burit med mig under hela studietiden och som jag även tar med mig till livet efter.

Någonting som jag har hört en hel del nu mot slutet av studierna, vad som händer i livet handlar väldigt mycket om tillfälligheter. Så man ska liksom inte haka upp sig på ett betyg i en särskild kurs. Man får någonstans liksom tänka på att det är det handlar om tillfälligheter ifall jag har en uppförsbacke just nu så kanske jag har nedförsbacke i perioden som kommer efter det här. Så man vet inte vad som händer, men det löser sig.

Reporter:

Det låter som ett väldigt klokt tråd.

Sist när vi träffades och pratade du också lite grann om att det är aldrig onödigt att plugga. Håller du med om det fortfarande idag?

Avin Kadir:

Ja, men det gör jag absolut. Men nu känner jag att jag har liksom gjort mitt i den akademiska världen men med det sagt så skulle jag inte vilja ha mina år på universitet ogjorda. Verkligen inte.

Reporter:

Är du sugen på att komma ut i arbetslivet?

Avin Kadir:

Ja!! Verkligen. Det ska bli roligt. Jag tror att man vill ofta ha det man inte ha så när man väl är där ute så säkert längta till det akademiska, men det får man ta då.

Pgm-ledare:

Du har lyssnat på 2018 sista avsnitt av Stockholms universitetsbiblioteks podd Bakom bokhyllan. Vi som jobbar här Julia Milder, Urban Göransson och jag Karl Edkvist. Kontaktuppgifter och mer information om programmet hittar du på su.se/bibliotek/bakombokhyllan.

Programsignaturen Die Zeit-ung är komponerad av tonsättaren Stefan Levin. All övrig musik i programmet är licensierad som Creative Commons och låtlistor hittar du på vår hemsida. Nu följer vi Karin Dahl råd och tar lite julleddigt men vi är tillbaka igen den 22 januari. Vi ses då!